

ΠΑΛΑΙΣΤΕΣ

Ποταμόπλοια/10

Δημήτρης Καρακίτσος
Παλαιστές

© 2016, Εκδόσεις ΠΟΤΑΜΟΣ & Δημήτρης Καρακίτσος

Επιμέλεια: Γαβριέλλα Σωτηροπούλου

Σχεδιασμός εξωφύλλου: Δάφνη Κουγέα

Σελιδοποίηση: Βίβιαν Γιούρη

Εκδόσεις ΠΟΤΑΜΟΣ

Ξενοκράτους 48, 106 76 Αθήνα, τηλ. 210 7231271, fax 210 7254629

www.potamos.com.gr, info@potamos.com.gr

ISBN 978-960-545-062-5

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμημάτων του με οποιονδήποτε τρόπο, κλητός και η μετάφραση ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγής έργου λόγου ή τέχνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης-Παρισιού, που κυρώθηκε με το ν. 100/1975. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, σελιδοποίησης, εξωφύλλου και γενικότερα της όλης αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου, με φωτοτυπικές, ηλεκτρονικές ή οποιεσδήποτε άλλες μεθόδους, σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 2121/1993.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΡΑΚΙΤΣΟΣ

ΠΑΛΑΙΣΤΕΣ

 ποταμός

ΑΘΗΝΑ 2016

Στον πατέρα μου, Πάλο

«Ίσως νιώθουμε μερικοί και κουτσορεμένοι
γιατί είμαστε σύμβολα και μετωνυμίες κι εμείς οι ίδιοι
αλλά είναι δύσκολο να πούμε τι συμβολίζουμε».

Αλέξιος Μάινας, «Το ξυράφι του Όκαμ»

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

- Εισαγωγή 11 / Παλαιστές του 19ου αιώνα 13 /
Ο Γιάννης Κουλάδης από τη Χίο 13 / Ο Σαμουήλ ο Εβραίος
17 / Ο Πέπος 19 / Εγκώμιο του Αποστολάρα 21 /
Μανώλης Ψωμάς, ο τρελός παλαιστής 24 / Εξωτικοί
παλαιστές και τουρκοφάγοι 26 / Βοηθοί και χαμάληδες
των παλαιστών 28 / Μεχμέτης ο Ατρόμητος 30 /
Η παλαιστική γενιά του Μανώλη Ψωμά 32 /
Γιάννενα 1908 34 / Ο Σπανός στην Άμφισσα (1906) 36 /
Ο παλαιστής Βεληγκέκας 38 / Το πανηγύρι της Αγίας
Μαρίας στο Θησείο 40 / Ο Θεμιστοκλάρας 42 /
Οι ψευτοπαλαιστές Βιολέτας, Χοντροθωμάς, Κρομμύδας
και Στάθης 44 / Δύο παλαιστές απ' το Ανάπλι: ο Ηλίας κι
ο Γαρούφαλος 46 / Ο Πασάς Τζογιάς 48 / Ο Ψαρής 51 /
Τα μασκαρέματα των παλαιστών 54 / Οι περιοδείες
του Αποστολάρα στην Αττικοβοιωτία 56 / Ποιήματα
ντελάληδων 59 / Οι παραστάσεις του Τζιμ Λόντου
στην Αθήνα 62 / Ο τουρκοφάγος παλαιστής Γιακούρ
Ανδρέας 65 / Ο πρωτοπαλαιστής Πελοπίδας 67 /
Ο Αρμένης, που σήκωνε στους ώμους τον γάιδαρό του 70 /
Παλαιστών ιδιοτροπίες 73 / Οι ψευτοπαλαιστές
του 1934 (Σαλάμης ο Αλλήθωρος, Ιμάμ Φακές,
Νώντας ο Αμάραντος και Καρπαζάν Πασάς) 75 /

Βαλκάνιοι πρωτοπαλαιστές 78 / Αποτυχημένες
παραστάσεις 81 / Διαιτησία στις παλαίστρες 83 /
Ο Φραντσέζος που το 1910 έκανε επίδειξη των δυνάμεών
του στον Πειραιά 85 / Μαχαίρας, ο αγαθός γίγαντας που
μασούσε καρφιά 88 / Το κοινό της επαρχίας 90 /
Αποστολάρας και Λώρα 92 / Η περιοδεία στην
Ευρυτανία με τον κλαριντζή Γυφθοόδωρα 94 /
Ο Λαφαζάνης ο Βράχος, που με μια γροθιά έσπασε τα
δόντια του αντιπάλου του 97 / Τι γινότανε στις παραστάσεις
του Αποστολάρα 99 / Τραμπουκισμοί και ξυλοδαρμοί 101 /
Σχόλια για τον Παναγή Κουταλιανό 103 /
Το καφεκοπτείο του Νώντα του Αμάραντου 105 /
Το δωμάτιο στο Μοσχάτο 108 / Τα γεροντάματα των
παλαιστών 111 / Σκιές: Ξεχασμένοι παλαιστές 113 /
Επιμύθιο 115 / Παράρτημα 117 /
Από παλιά τουρκική εγκυκλοπαίδεια 118 /
Χρονογράφημα 120 / Επιστολές Αποστολάρα 123 /
«Σαν κάποτε» 134 / Κύνκειο άσμα ενός ταπεινού 136

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Γράφω για τους εν Ελλάδι παλαιστές του μεσοπολέμου σημαίνει: ψάχνω για τα ίχνη τους και μόνο. Οι παλαιστές αυτοί δεν οργανώθηκαν σε σωματείο (όπως, επί παραδείγματι, το 1925 οι καραγκιοζοπαίχτες). Η καλλιτεχνική πάλη δεν μπόρεσε ποτέ της να ανταγωνιστεί τον Καραγκιόζη (πρόχειρες παραστάσεις του οποίου μέχρι και παιδιά στήνανε στις γειτονιές). Οι παλαιστές του μεσοπολέμου ήταν άνθρωποι αγράμματοι, αλλά εφευρετικοί. Το 1911, ο Βεληγκέκας ο Σαμιώτης έφτασε στον Πειραιά. Ο παλαιστής ξάδερφός του (που χαμόπινε τα βράδια και κοιμόταν στον δρόμο) τον έμπασε στην παλαίστρα τάζοντάς του ψηλά μεροκάματα. Το 1913 ο Βεληγκέκας ήταν ένας γνωστός τραμπούκος. Στεκόταν στον Άγιο Διονύσιο με ένα κομπολόι στο χέρι. Για να γίνεις παλαιστής, έπρεπε να έχεις μπόι και δύναμη. Εξίσου σημαντικό ήταν να 'χεις άγρια όψη. Παλαιστής ωστόσο υπήρξε κι ένας αποτυχημένος ηθοποιός της επιθεώρησης. Άλλωστε δεν έχουμε να κάνουμε με κάποιο άθλημα εδώ: οι παλαιστές διασκεδάζαν τον κοσμάκη με κομπορρημοσύνες και φαιδρά θεάματα. Ορισμένοι μεταμφιέζονταν για να παραστήσουν τους εξωτικούς

(π.χ. ο Τρομάρας από την Περσία, ή ο γουρλομάτης Σίφουνας, που ήταν και οι δυο Αθηναίοι). Τη δεκαετία του '50 (που από τις παλαιστρες αρχίζει να ξεθωριάζει το εξωτικό άρωμα) οι παλαιστές παρατούν τα μασκαρέματα και τις αγριοφωνάρες για να υιοθετήσουν ένα στιλ αθλητικοπρεπές. Λόγου χάρη, βγαίνουν στην παλαίστρα με φανέλες γυμναστικών συλλόγων. Τη δεκαετία του '70, η χρυσή εποχή της παλαίστρας έχει παρέλθει: το 1977, ο λεβέντης Αποστολάρας πεθαίνει ξεχασμένος σε ένα δωμάτιο στο Μοσχάτο. Το 1975, ο Αντώνναρος, ο Γίγας από τα Σπάτα, είναι πια γέροντας και καλλιεργεί πατάτες στις Λιβανάτες. Οι φίλοι του Αποστολάρα έχουν πεθάνει ή σκορπίσει στα κατά τόπους γηροκομεία. Κανείς τους (με εξαίρεση τον Αποστολάρα) δεν αισθάνθηκε την ανάγκη να καταγράψει τις περιπέτειές του εν είδει απομνημονευμάτων. Ο χρόνος μόνο φαντάσματα αφήνει πίσω του και λέξεις αδύναμες να τον συγκινήσουν.

ΠΑΛΑΙΣΤΕΣ ΤΟΥ 19ου ΑΙΩΝΑ:

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΥΛΑΔΗΣ ΑΠΟ ΤΗ ΧΙΟ

Οι αρχαίοι Έλληνες αγαπούσαν τον Ηρακλή και τον Θησέα, και τους τιμούσαν ως θεούς. Οι νεοέλληνες κατηφορίζανε στις παλαισטרές για να απολαύσουν εντυπωσιακά θεάματα. Ο Κουταλιανός αγαπήθηκε ως ήρωας (ο Θεόφιλος ζωγραφίζει τον «νέο Ηρακλή») Κουταλιανό με δυο κανόνια στα χέρια), αλλά οι παλαιστές δεν εισχώρησαν στον κύκλο των ηρωικών προσώπων. Πολλοί παλαιστές ήταν αλκοολικοί και αλήτες. Πολλοί ενέδωσαν στον τραμπουκισμό. Κόπρος του Αυγείου για τους παλαιστές υπήρξε η φτώχεια, η ατέρμονη ανέχεια. Ο Γιάννης Κουλάδης από τη Χίο ήταν ένας παλαιστής αίνιγμα. Γιατί τα παράτησε όλα (οι γονείς του είχαν χωράφια στην Καλλιμασιά) με σκοπό να πρωταγωνιστήσει στις παλαισטרές της Σμύρνης – όπως και τα κατάφερε. Ο Γιάννης ο Κουλάδης ήταν μυθικός παλαιστής: ένας καινοτόμος, καθότι ήταν ο πρώτος Έλληνας που βγήκε στην παλαιστέρα με μεταμφίεση. Λένε ότι στην Αγιά Φωτιά, στο καφενείο του Μπίτση, είχαν μαζευτεί λίγα χαμίνια που πετούσαν βότσαλα στη θάλασσα για να πειράξουν έναν τρελό ερημίτη, τον σιόρ

Τζοβάννη τον Μέντιο, που είχε την παράγρα του στα βράχια. Αυτός βούτηξε στο νερό για να σώσει τα καημένα τα βότσαλα από πνιγμό. Τα αλητάκια γελούσαν με τον σιόρ Τζοβάννη, φτύναν και έβριζαν τον αλαφιασμένο ερημίτη, όμως ο Κουλάδης (που καθόταν με μερικούς βλαμάδες στο καφενείο) πέταξε την καρέκλα του πάνω τους και τα έπιασε από τα μαλλιά – έσυρε δε τον αρχηγό τους γονατιστό ενώπιον του βρεγμένου σιόρ Τζοβάννη, αναγκάζοντάς τον να ζητήσει συγγνώμη. Ο Γιάννης ο Κουλάδης (ο κατ' ευφημισμόν Κεραυνός) δεν εγκατέλειψε τη Χίο μετά τον καταστροφικό σεισμό του 1881. Ωστόσο στα τριάντα πέντε του κίνησε με συμπατριώτες του Θυμιανουσιάνους για τη Βαλτιμόρη. Στην Αμερική λένε ότι παντρεύτηκε μια ωραία γυναίκα. Από τα λίγα σωζόμενα της παιδικής του ηλικίας προκύπτει η περιγραφή ενός ατίθασου παιδιού που κατουρούσε κρυφά την αυλόπορτα ενός μοβόρου Τσερκέζου ζαμπίτη από τη Βρωμοστενάδα για να παραστήσει τον μάγκα. Οι έμποροι της Απλωταριάς (εμπορικός δρόμος στη χώρα της Χίου – σαν την Ερμού των Αθηνών) τον αποκαλούσαν «Γιάννης ο δεν ξέρω», διότι ο βαρύθυμος μικρός βαριότανε να μιλήσει (κάποιοι μάλιστα τον περνούσαν για μουγγό). Λίγους μήνες εργάστηκε στο χαλβαδοποιείο του καλοκάγαθου Μπαχλαμπόν (τον λέγανε έτσι επειδή μιλούσε με τη μύτη), μα ο ατίθασος Γιάννης καβγάδισε με έναν Τουρκαλβανό χαμάλη στο κατώφλι του χαλβαδοποιείου. Ο Μπαχλαμπόν έδωξε τον βοηθό του με μια χαλβαδόπιτα και μια κλοτσιά στον πισινό.

Τα χρόνια εκείνα οι Τούρκοι του κάστρου το 'χαν συνηθισια να μαζεύονται κοντά στο κοιμητήριο, όπου σε μια σκιερή γωνία, κάτω από μια μαδημένη ιτιά, στήναν θεάματα μαϊμουτζήδες και φακίρηδες από τα βόθρα της Ανατολής. Οι εύσωμοι Τουρκαλάδες παλαιστές αράζανε έξω από το κάστρο, στον καφενέ του Γρηγόρη Καμπούρη, τραντάζοντας τη Χώρα με τα βροντερά τους κακαρίσματα. Στο καφενείο του Καμπούρη ο Γιάννης συναντούσε τον Μικέ τον Ρουρού, έναν ψευτονταή με μεγάλη κρεατοελιά στο πιγούνι. Οι βλαμάδες παίζανε καμιά παρτίδα μπιλιάρδο. Κατόπιν τραβούσαν στην πλατεία του τζαμιού για να δουν τουρκικό καραγκιόζη ή κανέναν αγώνα πάλης. Στην περιώνυμη γειτονιά του Κερατοχωρίου (όπου είχε τη χαμοκέλα του ο Γιάννης) διαφημίζανε τους αγώνες τους τότε αρκετοί ξεπεσμένοι Τούρκοι παλαιστές – όπως ο Κιόρογλου και ο Ασλάν. Στη Χίο ο Κεραυνός έδωσε μόνο μια παράσταση με αντίπαλο τον φημισμένο Αρμένιο παλαιστή Καζούνο. Ήταν σωματώδης ο Αρμένιος (τον φοβόντουσαν μέχρι και οι ζαμπίτες) μα ο ατρόμητος Κεραυνός τον έβαλε κάτω. Οι βλαμάδες σηκώσανε τον Γιάννη στους ώμους τους να πανηγυρίσουν. Το βράδυ εκείνο πέσανε κουμπουριές (πράγμα που ανησύχησε τους Τούρκους) και ο εορτασμός των ραγιάδων έληξε ύστερα από μια βροντερή κανονιά. Ο Γιάννης έκανε παρέα με ναυτικούς και ανθρώπους του λιμανιού. Γκαρδιακός του φίλος υπήρξε και ο ψευτονταής Μαστροκωστής ο Κοπριάς, ο «μπαλωματής του Σιεπαστού». Ο Γιάννης δεν αγα-

πούσε τη θάλασσα, αν και κάποια φορά θέλησε να τον πάρει μαζί του στο βαπόρι ένας γέρος ναυτικός γεμάτος τατουάζ (όλα αυτά είναι γραμμένα στην έξοχη παλιά σατιρική εφημερίδα της Χίου *Το Κουδοῦνι*). Ο Κεραυνός έκανε πολλές τέτοιες παρέες και κάποτε αποπειράθηκε να βάλει φωτιά σε ένα τούρκικο καΐκι. Ήταν δεκατριών ετών σαν τον πιάσανε να λερώνει με ακαθαρσίες έναν μεθυσμένο Καππαδόκη φαντάρο που κοιμόταν στον δρόμο. Στη Χίο πριν από τον σεισμό, ζούσαν αρκετοί παράξενοι άνθρωποι, όπως ο κοντός γενειοφόρος ντελάλης, ο Μισέ Γιωργάκης ο Λούπος. Αν και ο αναγνώστης μπορεί να διαβάσει το εξάισιο *Τι ήτο η Απλωταριά;* (που εξέδωσε το Κέντρο Χιακών Σπουδών το 2005), σημασία έχει ότι τα πρόσωπα που παρελάνουν σε τούτο το ωραίο βιβλιαράκι υπήρξαν φίλοι του Χιώτη παλαιστή. Ο περίφημος αριστοκράτης επαίτης, ο σιόρ Τζανής ο Αγέλαστος, έλεγε ότι με τον Κουλάδη τα είχαν συμφωνήσει να φτιάξουν έναν καφεéné του δρόμου. Ο Γιάννης έδινε τούτες τις υποσχέσεις για πλάκα. Άλλωστε η παλαιστρα είχε οριστικώς μαγέψει την ψυχή του. Την επόμενη χρονιά, το 1874, εγκαθίσταται στη Σμύρνη παίρνοντας θέση στο θέατρο ενός Γάλλου επιχειρηματία. Ο Κεραυνός σπάει αλυσίδες, σηκώνει βάρη κ.λπ. Ήταν ο Γάλλος, εντέλει, που, ακολουθώντας την παλαιστική παράδοση της χώρας του, παρότρυνε τον Κεραυνό να μεταμφιεστεί. Έτσι, τον Ιούνιο του 1874, σε μια ωραία παράσταση με δυο νέγρους μασίστες, ο Κεραυνός ανέβηκε στο σανίδι φορώντας μεταξωτή πράσινη μπέρτα.

ΠΑΛΑΙΣΤΕΣ ΤΟΥ 19ου ΑΙΩΝΑ:

Ο ΣΑΜΟΥΗΛ Ο ΕΒΡΑΙΟΣ

Παλαιστές όπως ο Γιάννης Κουλάδης και ο Σαμουήλ ο Εβραίος κουτσοπαίζανε για λίγες δεκάρες στις πλατείες των χωριών. Το μεγάλο όνομα της εποχής ήταν ο Παναγής Κουταλιανός. Για τους παλιούς παλαιστές ο κοσμάκης έλεγε: «Καλός είναι μα όχι σαν τον Κουταλιανό». Ως εκ τούτου, οι παλαιστές του 19ου αιώνα είχαν να τους κόβει τον αέρα ένας ανυπέρβλητος ογκόλιθος. Ο Αποστολόρας (για τον οποίο θα μιλήσουμε εκτενώς) λέει:

Θυμάμαι τον Σαμουήλ τον Εβραίο με τους γέρονς φίλους του πίσω από το Στάδιο. Ήταν ένας οικονομημένος άνθρωπος, έξυπνος, όχι σαν εμάς. Διότι, σαν μπούχτισε από την αφραγκία του επαγγέλματος, αγόρασε σούστα και μουλάρι, και το 'ριξε στην πλανόδια μαναβική. Όταν τον εγνώρισα ήταν γέρος, μα ακόμη κρατιόταν καλά. Είχε φαρδιές πλάτες και ήτο αφηλός. Περιπατούσε μονόπαντα επειδή η ραχοκοκαλιά του ήτο τσακισμένη από τα βάρη που σήκωνε όντας παλαιστής. Κάποτε το μουλάρι του έσκασε, και τότε, ο χειροδύναμος Σαμουήλ πήρε

τη σούστα στον ώμο. Όπως βλέπεις οι παλιοί παλαιστές ήταν παλικάρια. Ο Σαμουήλ παρατήρησε την πάλη το 1887. Μετά πανδρεύτηκε κι έκαμε δυο κόρες. Θυμούμαι ότι το μανάβικό του το 'χε πίσω από το Στάδιο, κοντά στο ρέμα του Γλισού, στο Βατραχονήσι. Απόθανε το '31, ογδόντα χρονώ άνθρωπος.

Στο ημερολόγιο του μαραθωνοδρόμου Αντώνη Κιτσίκη διαβάζουμε:

Άνοιγε τις χερούκλες του να κάνει χειραφία – τι χερούκλες ήταν αυτές! Σαν κουπιά! Όπως καταλαβαίνεις με τούτο τον άνθρωπο δεν κοτούσε να τα βάλει κανείς. Ο Σαμουήλ ήταν γεννημένος στις Κυδωνιές από οβριούς γονείς. Είμεθα φίλοι κάποτε. Τώρα όλα αυτά τα θυμάμαι σαν όνειρο. Οι κόρες του είχαν κάψει πολλές καρδιές. Αχ, ήθελα να τονε βρω να του μιλήσω. Κυρ Σαμουήλ θέλω τη Σάρα, να τηρε πάρω γυναίκα μου. Ε ρε ξύλο που θα 'τρωγα!

Κάπου κάπου, ο Σαμουήλ ο Εβραίος τραβούσε στις παλαιίστρες. Καθόταν σε μια γωνιά και κοιτούσε. Ο Αποστολάρας γράφει:

Τρύπωνε καμιά φορά στο κοινό. Είχε γενειάδα και κάπνιζε τσιγάρον, αγέλαστος σαν άγαλμα. Μήτε χειροκροτούσε, μήτε γιουχάιζε τον παλαιστή. Όταν όμως περνούσε η σφουγγάρα, άπλωνε τις θηριές χερούκλες του κι αμολούσε μια φούχτα κέρματα που κουδουνίζανε γλυκά – σαν παραμύθι της Χαλιμάς...

ΠΑΛΑΙΣΤΕΣ ΤΟΥ 19ου ΑΙΩΝΑ:

Ο ΠΕΠΟΣ

Ο Σαμουήλ ο Εβραίος ξεκίνησε πάλι στη Σύρα και κατόπιν πέρασε στον Πειραιά. Ο Γιάννης Κουλάδης έδινε παραστάσεις στα θέατρα της Σμύρνης – μέχρι που έφυγε για την Αμερική. Ο Πέπος (γεννημένος στα Γιάννενα) ξεκίνησε στις παλαισטרές του κάστρου του Αλή Πασά και στις όχθες της λίμνης. Το 1887 τα Γιάννενα δεν τον σηκώνανε άλλο. Έτσι εγκαταστάθηκε στην Αθήνα. Με τον διάσημο Κουταλιανό έδωσε έναν αγώνα στη μάντρα του Ψιμούλη στον Πειραιά και τον νίκησε. Κι ενώ αυτό πρακτικώς ισοδυναμούσε με δόξα και πλούτη, ο Πέπος τα μούντζωσε όλα για να πανδρευτεί. Λέγανε μάλιστα ότι ο κουνιάδος του ήταν γνωστός κομματάρχης. Είναι περίεργο, μα δέκα χρόνια αργότερα (δηλαδή το '97) ένας άσημος παλαιστής που λεγότανε Λέοντας στήνει παλαιστέρα στα πέριξ της Ακροπόλεως. Ο παλαιστής αυτός κραυγάζει ότι είναι «ο μασίστας των Ιωαννίνων». Φορά καφετιά γούνινη βράκα και γυαλιστερά στιβάλια – όπως δηλαδή κι ο Πέπος. Δεν μπόρεσα να εξακριβώσω αν πρόκειται για το ίδιο άτομο. Πάντως την εποχή εκείνη, η τρομακτική επιτυχία του

Κουταλιανού (που 'χε δώσει αγώνες στη Λίμα και στο Μοντεβιδέο) επέπρωτο να ρημάξει τις ελληνικές παλαισ-
στρες οι οποίες κατάφεραν να συνέλθουν το 1910 με
μια νέα φουρνιά (μέτριων κατά βάθος) παλαιστών σαν
τον Κιαφέτη απ' το Μεταξουργείο και τον βασανισμένο
Μανώλη Ψωμά.

ΕΓΚΩΜΙΟ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΑΡΑ

Ο καλοντυμένος Αποστολάρας σταδιοδρόμησε ως ένας λεβέντης και τίμιος παλαιστής. Δεν έκανε αγριάδες αφού σιχαινότανε τέτοια πράγματα. Λάτρευε τα αστεία, τις φάρσες, ξεβράκωνε τους νπαήδες συναδέλφους του, μιλούσε με τους πιτσιρικάδες, ζητούσε από το κοινό ησυχία ή χειροκρότημα. Είχε μάλιστα έναν νάνο βοηθό, τον Θεμιστοκλάρα. Ο Θεμιστοκλάρας έκανε τον άγριο, του 'βαζε τις φωνές.

Καθώς δείχνουν τα πράγματα, το πέρασμα του Ρουμελιώτη μασίιστα από τις παλαισטרές υπήρξε εισέτι ζωογόνο. Ήταν καλόκαρδος άνθρωπος, δηλαδή δεν εκφόβιζε το κοινό. Δεν γούρλωνε τα μάτια του μήτε εκτόξευε απειλές. Ο Αποστολάρας επανέφερε τον παλιομοδίτικο και ξεπεσμένο ηρωισμό, τον καυχησιάρη ηρωισμό που αγαπούσαν οι πιτσιρικάδες. Φορούσε κοστούμι, έσκαγε μύτη τα βράδια στο καφενείο, κερνούσε ούζο, έπαιζε χαρτάκι και έπιανε το τραγούδι – αφού τραγουδούσε και σε πανηγύρια! Ο λεβεντόκορμος Αποστολάρας έπινε μανιωδώς γιαζόζες και κάπνιζε. Με το άλογό του γύρισε όλη την Ελλάδα. Πάντρεψε τα αδέρφια του, προίκισε μια ορφανή συγχωριανή του